

Jan Vilém Pexider (1874–1914)

Reprodukované dokumenty

In: Jindřich Bečvář (editor): Jan Vilém Pexider (1874–1914). (Czech). Praha: Prometheus, 1997. pp. 90–109.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401029>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

narozených.

Otec	Matka	Kmotrové
Jmeno a přijmení, stav a charakter jeho nebo jeho, otec a matka, místo jeho narození, číslo domu, bývalé pan- ství, okresní úřad, kraj. Jestli se otec dítěte nemanželského přihlašuje a zapsán být žádá, má se to státi osob- ně u přítomnosti dvou svědků, a mají se podepsati on i ti dva svědkové.	Jmeno a přijmení, její otec a matka, místo jeho narození, číslo domu, bý- valé panství, okresní úřad, kraj.	Jmeno, přijmení a stav.

Richard Jan. inženýrka v Kabině č. 227, v Praze matka nemanželská z Probitína, v obci Vodňanský, v úřadu n. obce Světlavy z Probitína.	Balingerova Kamilla, sta- rova, včera + Josefa Balingera, učitelka učilych knih v Praze, v obci Kralovice, v + stavie rodem vč. vč. z Nepomuka.	Karel Balinger Ředitel obcí Hlady Kuchařova vč. vč. vč. vč.
Barbora	Marie vč. vč. vč. vč.	

Bežné číslo	Jmeno, příjmeni a obydlí posluchače	Rok narození	Mábo-ženství	Rodišťe, kraj, země a národnost	Jmeno, stav a obydlí otce nebo poručníka	Přípravné vzdělání	Odbor studií	Řádný či mimořádný	Požívá osvobození od školného
434	Jan Přiděl, Amichov, Kinského st., 60.	1874.	kad.	Karlín, Čechy, čloka.	Journík Karel Belling. vch. správce michovské Duchcov, Kila Stojed.	univerzita		Mimořádný.	

Uvod.

1 Zavedení proměnné t do integrálu J .

Starší matematické používali vesměs při řešení problému variačního počtu jednoduše vztahy mezi proměnnými, jimiž definovali křivku, totiž $y = f(x)$; byl tedy integrál, jemuž měl býti maximum neb minimum, tvaru:

$$J = \int_{x_0}^{x_1} F(x, y, y') dx ;$$

a otkrývali. Jmplicitě předpokládali tudíž, že ordinata y hledané křivky jest v celém rozsahu $(x_0 \dots x_1)$ jednoznačnou funkcí abscisy x . Přichází se však zhmota, že o nějakém předběžném stanovění, zda-li ordinata y je jednoznačnou funkcí čili nic, nemůže býti ani řeči. Tu však lze - a to Weierstrass první a následně provedl - vzdy a na ulehčení umísta způsobí obě proměnné x a y vyjádřiti co jednoznačné funkce třetí, ku př. t , která pouze tu vlastnost má, že, probíhá-li postupně vzrůstající hodnoty mezi dvěma danými ulehčení, příslušný bod (x, y) probíhá křivku od počátečního bodu ke konečnému a sice tak, že k větší hodnotě proměnné t přísluší bod bližší konci.

Možno-li však předem uabýti jistoty o tom, zda-li jedna z

Jméno, vlast', rodiště, stáří ka- didátovo, jakož i jeho studie. Jméno a stav otce	Vědecké pojednání, jaké bylo a kde je posoudil	odborné dvojhodinné rigorosum z		
		matematiky a fyziky		
		složeno	opakováno	opakováno
1890 Jar. Pešider nar. 22. XII. 1874 v Karlíně. Gymnasium vyšší studoval na Smetanově, nyní na Měš. škole. Studoval prof. klasiku 1897/98 a 1898/99 na universitě a 1899/00 - 1899/00 na české universitě v Praze. Otec: Jan Pešider, matematik v Karlíně, †.	Theorie na- si a číselho počtu dle Weierstrasse Posoudil: prof. Schubert a Kral	24. června 1898. Výsledci: výborný, dobrý výborný dobrý pro majon: výborný Kral t.č. děkan		

jednohodinné rigorosum z			Poznámání	Den promoce. Jména funkcionářů
filozofie				
složeno	opakováno	opakováno		
11. července 1898. Výsledci: výborný Kral výborný Kral Teoretik? výborný Kral t.č. děkan.			Průběh prof. Dr. Gundel, je státní, má vzorovou a máta na mentore, přeměti se něho někter prof. Dr. Kral- sky. Z té příčinou převzal filozofie- na rigorosum pře- pověný přeměti. 18. 7. 98. Kral t.č. děkan.	12. července 1898. Rektor: Kaderávek, pomocník: Palacký, děkan: Kral.

ABELŮV THEORÉM,

JEHO OBSAH ALGEBRAICKÝ A GEOMETRICKÝ,

JEHO VÝZNAM A APPLIKACE

A

HISTORICKÁ NOTICKA.

NAPSAL

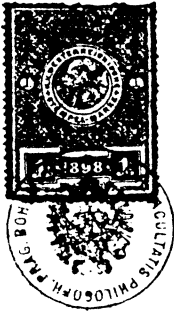
Ph. Dr. JAN VILÉM PEXIDER.

V PRAZE.

V KOMISI KNIHKUPECTVÍ FR. ŘIVNÁČE V PRAZE. NÁKLADEM VLASTNÍM.

1901.

Slavný profesorský sbor
filosofické fakulty c. k. české university Carlo-
Ferdinandeovy v Praze.

Vicetě nirepsany žada za brzkavé uvleui venice
legendi pro matematický obor a nice theorii funkční a
řadort svou podporuje následujícími řivody:

Především, jak jest řideř z uvicula vitae (přiloha 1),
odbyl si nirepsany r. 1898. zkoušek doktorských na české
universitě Carlo-Ferdinandově v Praze,

podmlel za nicelem vědeckým cestu do eiziny a nice
řabýval se v školním roce 1894/95 řyhradně studiemi mate-
matiky na Sorboně a Collège de France v Paříži, a v řim-
ním semestru r. 1894 na universitě Vídeňské,

- uvěřijnil z oboru matematiky ři články
- r. 1898. "Přispěvek k řinfiniteřimálnímu počtu"
 - r. 1899. "Rozšířeni počky o neurčitýř kořefficientech,"
 - r. 1899. "Přispěvek k řinfiniteřimálnímu počtu"
a pojednání
 - a 1900 "Studie o funkcionálních rovnicích,"

předkládá slavnému sboru profesorskému
řistěnou práci mathematickou "Abeliov theorem, jeho
obsah algebraický a geometrický, jeho význam a aplikace

a historická noticka", jejížto obsah z větší části přednášel napsaný v matematickém semináři p. prof. Doornikopaty E. z Escherichu na universitě Vídeňské a sice v letošním zimním běhu (příloha 12),

jest vše přebloženého programu přednášek (příloha 13) připravenou přednášeti eventuálně: Variací počít všeobecných i vše Weierstrasse, theorii neroměrných řad, theorii elliptických funkcí, theorii omezených integrálů, theorii Abelových integrálů, základy funkční theorie Riemannovy atd., a řádká slavný sbor professorský, by práci habilitační laskavě přijal, posoudil a valící brčky, vedoucí k dosažení veniae legendi, napsanému umožnil.

V Praze dne 16 Dubna 1901.

V hluboké vctě

Dr. Jan Peřider.

Slavný

professorský sbor
filosofické fakulty c. k. české university
nandovy v Praze!

V níže psaný řádá slavný sbor professorský
za laškavé udělení veniae legendi pro matematiku a sice
pro obor funkčně-theoretický a podporuje žádost svou následu-
jícími důvody:

1. V létě r. 1898 složil nře psaný zkonstky rigorosní s
výborným prospěchem a vsáhl tím v doktorátu z filosofie
(příloha 1).
2. Tak vidno z příloženého curricula vitae (příloha 2),
věnoval se nře psaný od r. 1898 výhradně studiu mathe-
matiky a navštívil za tím účelem během uplynulých posledních
pěti let cizí university a sice: v Paříži, ve Vídni a Götting-
gách, prodlév v místěch těchto uhrnem tři roky.
3. Předkládá nře psaný slavnému sboru professorskému
jakožto práci habilitační pojednání » O symetrických funk-
cích na sobě nerávislých argumentů «, jež v německém zně-
ní bylo v lednu r. 1902 přijato v Berlíně pro matematický
časopis „Archiv der Mathematik u. Physik“ a právě se natěrá
v tisk (příloha 3).
4. Opírá žádost svou dalšími vědeckými pracemi svými
a sice

Ihrer Excellenz!

An das
hohe k.k. Ministerium
für
Kultur und Unterricht.

H. D. Hans Fexider
in Prag, Táborgasse 63.

bittet um gnädige Berücksichtigung bei der Besetzung der Hochschulprofessorenstellen für Mathematik in Prag.

Der ehrfurchtsvoll Tefertigte bittet
Ihre Excellenz um die gnädige Berücksichtigung bei der Besetzung der an den böhmischen Hochschulen in Prag erledigten Professorenstellen für Mathematik und erlaubt sich zur Begründung dieser seiner Bitte Folgendes anzuführen:

I. Ist derselbe zu Karolinenthal bei Prag im Jahre 1874 laut des anrathenden Taufscheines (Beilage 1) geboren, römisch-katholischer Religion, unverheiratet. 1.

II. Hat er am Realgymnasium mit Auszeichnung studirt und laut Zeugnis (Beilage 2) die Maturitätsprüfung mit vorzüglichem Erfolge abgelegt, trat er im Jahre 1893 an die Deutsche Universität in Prag (Beilage 3), woselbst er drei Semester Mathematik und Physik studierte, war dann ein Semester an der böhmischen Technik (Beilage 4) und fünf Semester an der böhmischen 4.

5. sehen Universität, woselbst er das Hauptrigorosum aus Mathematik
 6. und Physik und das Nebenrigorosum aus Philosophie, beide mit
 Auszeichnung (Beilage 5) ablegte und am 12. ten Juli 1898 zum
 Doktor der Philosophie promoviert wurde (Beilage 6).

7. III. Widmete sich derselbe mit dem Jahre 1898 ausschlies-
 8. lich dem Studium der Mathematik und besuchte zu diesem
 9. Zwecke im Jahre 1898/9 während zweier Semester die Uni-
 versität und das Collège de France in Paris (Beilage 7), im
 Jahre 1900/1 während des Wintersemesters die Universität in
 Wien (Beilage 8), und im Jahre 1901/2 im Winter- und Som-
 mersemester die Universität in Göttingen (Beilage 9);

10. ersuchte derselbe im Juni J. l. Jahres 1903 das Profes-
 soren-Kollegium der böhmischen philosophischen Fakultät um
 Verleihung der venia legendi für Mathematik, welches Gesuch
 aber zur Verhandlung nicht zugelassen wurde (Beilage 10), und
 zwar auf Grund des § 6 der Habilitationordnung.

11, 12. Der ergebenst Gefertigte glaubt den Grund seiner Zu-
 rückweisung in dem Umstande suchen zu müssen, dass er
 13. im vorigen Jahre bei dem löbl. Professoren-Kollegium eine
 Revision eines von Gefertigten betreffenden Referates von Herrn
 Professor Ednard Heyr in Prag anstrebte, und dass er, nach-
 dem seiner Bitte nicht statt gegeben wurde, mit dem Herrn Pro-
 fessor Ed. Heyr in eine wissenschaftliche Polemik gerieth
 (Beilage 11. und 12), die von Seiten des Herrn Prof. Heyr eine
 scharfe Form annahm (Beilage 13).

IV. Hücht derselbe sein ergebenstes Ansuchen mit

Neu Hinweis auf seine bisher veröffentlichten mathematischen Abhandlungen:

14. a). Studie o funkcionálních rovniciach (Prag 1900),
15. b). Příkladů k infinitesimalnému počtu (Prag 1899),
16. c). Příkladů k methodám infinitesimalního počtu (Prag 1898),
17. d). Abel's theorem (Prag 1901),
18. e). Notiz über Funktionaltheoreme („Monatshefte für Mathematik und Physik“, Wien 1903)
19. f). Übersicht über die Literatur des Abel'schen Theorems („Bibliotheca mathematica“, Stockholm 1903)
20. g). Une application d'une formule de Cauchy („Rendiconti di circolo matematico“, Palermo 1903)
21. h). Über symmetrische Funktionen („Archiv für Mathematik und Physik“, Berlin 1903)
22. i). Poznámky čísel dělajících a naopak (Ein Teil der im 1902 von der Redaktion des „Časopis pro pěstování matematiky a fyziky“ angenommenen Abhandlung, Prag 1903 in Erscheinung).

V. erbittet sich dasselbe gnädiges Wohlwollen des hohen Ministeriums, dies umso mehr, als er seine grösseren böhmischen Arbeiten auf eigene Kosten drucken liess und seine wissenschaftlichen Reisen nach Paris, Wien und Göttingen sowohl, als auch sein Aufenthalt vor selbst, stets aus eigenem und ohne jedes Stipendium bestritt.

Hochachtungsvoll und ergebenst.

Prag. 10. Sept. 1903.

Dr. Hans Wil. Pezider

Pan Dr. Jan Pezider
 žádá o povolení habili-
 tace jako soukromého do-
 centa matematiky na
 této vysoké škole.

1919.

Pan profesor K. Pelz
 navrhuje, aby se žádost ne-
 přikazovala kommissi, ný-
 brž aby byla podle § 6 řádu
 habilitačního a limine od-
 mita, poněvadž žadatel
 se známé záležitosti víc-
 iternu dřívějšího sboru profes-
 sorského, nyní zesnulého
 p. Ivo. rakovi Edr. Weyrovi,
 zachoval spisovně, pro kte-
 rý nemohou se čtenosí to-
 holo sboru professorského
 pro žadatele vysloviti. Ni-
 mo to žadatel obrátil se
 spíše na sbor professorský
 české filosofické fakulty o
 povolení habilitace, ale
 byl odmítnut, poslední
 též na základě § 6 řádu ha-
 bilitačního. Indič nelze
 našemu sboru professorské-
 mu žadatele přigivěti

Dne 21. jara 1906.

Vážený pane profesore!

R. 1902 přeložil jsem Vám soubo-
mý dopis, adresovaný t prof. Weyrau
na uue, týkající se vydání referátu ha-
bilitačního tohoto profesora k uallet-
meti mé uue na difaurste! Tento dopis
zapoměl jste uí, pane profesore, vrátiti.
Jádám Vás tudíž jivořile o vráuení to-
hoto svého majetku, pokud možná v
brzkém čase.

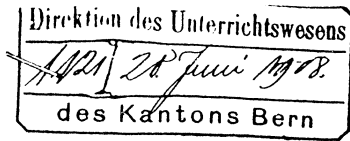
V oddanosti uotě

J. Jan Lexiver

Mnichov, Türkenstr. N° 37 II. Stok.

Katalog der Studierenden.

Name und Zuname, Geburtsjahr, Religion, Wohnung des Studierenden	Vaterland, Geburtsort und Nationalität	Name, Stand und Wohnort des Vaters oder Vermögens	Verfassungen, für welche der Studierende an einer oder an verschiedenen Fakultäten eingeschrieben ist	Fächerliche Klasse	Name des D o z e n t e n	Befähigung des Besuches	Stipendium oder Stützungsbeitrag, Verleihung	Bereit zu Kollation g a n z h e i ß	Abstattung des Kollation g e l d e s A A	Anmerkung
H. 19.	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	Frankl.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					
Fischer	P	Königsberg, Königsberg	Königsberg u. Weidenbruch.	5	H. 19.					

1908 VI 18.

Hochgeschätzter Herr Erziehungsdirektor

Der unterzeichnete Dozent der kantonalen Universität in Bern ersucht den Herrn Erziehungsdirektor um eine Erreckung seiner *venia doctandi* für Mathematik, die ihm bisher nur für die Zahlentheorie verliehen war, auf die Versicherungsmathematik und zwar auf die Invalidenversicherung.

Dieses sein Gesuch unterstützt der Unterzeichnete mit folgenden Daten und Belegen:

A. Derselbe hat sich während seiner Studien an den Universitäten Prag, Wien, Paris und Göttingen nicht nur mit der Versicherungsmathematik, sondern mit der gesamten Versicherungswissenschaft beschäftigt, und ganz besonders derselbe die Volkswirtschaftslehre und Statistik an der Sorbonne und am Collège de France in Paris, die Volkswirtschaftslehre an der Universität Prag, die Invalidenversicherung an der technischen Hochschule in Wien usw.

B. Der Unterzeichnete hat bisher drei wissenschaftliche Arbeiten aus der Versicherungsmathematik veröffentlicht und zwar:

Beilage 1.]	1. <u>Fundamentale Beziehungen zwischen den Prämien der Lebens-, Invaliden- und Todesfall-Versicherung.</u> (Bern, 1905; Zeitschrift für die schweizerische Statistik, Bd. II, 1905)
Beil. 2.]	2. <u>Beitrag zur Ginotheorie.</u> (Berlin, 1907; Zeitschrift für die gesamte Versicherungswissenschaft, 8)
Beil. 3.]	3. <u>Zur Invalidenversicherung.</u> (Leipzig 1907; Zeitschrift für Mathematik und Physik. Bd. 55)

C. Derselbe ist weiterhin auch mit der Praxis des Versicherungsweises insoweit vertraut, als derselbe während der Jahre 1902, 1903, 1904 und 1907 mehrere neue Prämientafeln für die Fiktion der Versicherungsanstalt Foncière berechnet hat und in dem verfloßenen Winter an der Aufstellung der Bilanz des Pensionsfonds der österreichischen Nordbahn und an der Berechnung der Reserven des öster. staatlichen Versicherungsinstitutes für Privatbeamteten beteiligt war

D. Während seinesurlaubes im Schuljahre 1906/7 weilte derselbe in Shinchen, wo es sich dem Studium der Versicherungsmathematik widmete, und studierte im Wintersemester dieses Schuljahres 1907/8 die rechtlichen Grundlagen der Versicherungsversicherung an der deutschen Universität in Prag.

Bilg. 4]

E. Mit Rücksichtnahme auf eine Bestimmung der Rehabilitationsordnung der Universität Bern ist der Unterzeichnete bereit eine bereits ausgearbeitete, noch nicht veröffentlichte Arbeit beizufügen:

„Die unterjährigen Prämien der Versicherungsrechnung“
mit geschickten Tafeln als weitere Unterstützung seines Gesuches
jeweils dem verehrten Herrn Erziehungs-Direktor oder dem geehrten
Professoren-Collegium der Berner Universität in Handschrift vorzulegen.

Bern, 18. Juni 1908

Hochachtung und ergeben

Ph. Dr. Joh. Texidor

Privatdozent der Kantonalen Universität in Bern,
Wohlfeld in Bern, Hunstrasse. N° 88.

55

Knihá

*21. 11.
1914. ruzen*

Číslo postupu.		Rok, měsíc a den	Místo úmrtí, číslo domu, okresní soud, okresní hejtmanský úřad	Zemřelý
úmrtí.	pohřbu			Jméno, příjmení; stav a bydliště (při chlapečích rodiště) při dítkách jméno a příjmení, stav rodičů; při ženách a vdovách jméno, příjmení a stav muže.
4.	7.		okresní hejtmanský úřad	<i>Př. = Jan Davidík, probodý, bovent univerzity v Bernu, nyní se dráhuje u fy. Breitfeldt, Drážka Č. Comp., roz. a přešla, bydom: J. J. L. L. L. (1/10)</i>

zemřelých.

55

Náboženství	Pohlaví		Věk	Místo pohřbení	Nemoc, způsob smrti dle vysvědčení ohle- dacího s běžným číslem, při náhlé a násilné smrti právní ohledání	Jméno pochovávařského kněze či svědka pohřbu, když se bez církevního výkropu dál	Byli, kdy a od koho zemřelý svátostmi zaopatřen? Nebyli zaopatřen, proč?
	Katolického	Ne katolického					
/	/	/	39	Pročany	297 Carol. progress. Meningitis Pneumonia	Br. Tebešanský Duch. správce	27/12/1911. Tebešanský